

trgovec sam kriv ali ne vstavljanja kupčije in onemoglosti svoje. V prvem slučaju, namreč lastne krivde, se tudi po postavah kaznuje, pri čemur ga nerednost svojih knjig še obtožuje. To smo pa omenili le mimo gredé. Kakor niso imeli nekdanji trgovci, fabrikanti, kramarji (poslednji še danes ne, vsaj vsi ne) toliko poslovnih knjig, tako tudi razumni kmetovalci ne, niti pri nas, kjer skoro nobeden pisati ni znal, niti v naprednih deželah, kakoršne so nekatere nemške pokrajine, in bogata česka dežela. Toda dan danes pa vidimo pri razumnih nemških in českih kmetih, da oni prav dobro računijo i to na svojo veliko korist. Tudi slovenski kmeti naj bi jih v tem obziru začeli posnemati. Kako pa? Vsak gospodar naj bi imel in vodil svoj gospodarski zapisnik. Kaj je to? Nič druga, nego primerno prečrtana knjižica ali pisanka,\* (stane malo krajcar-jev), v katero se zapisujejo vsi dohodki in stroški od 1. januarja do 31. decembra vsakega leta, dokler ni knjižica napisana. Zapiše se vsak goldinar, vsak groš, vsak krajcar, ki se ali sprejme ali izda. Kakšno korist pa ima tak zapisnik? Prvi in največji hasek je ta, da se uči gospodar s tem zapisovanjem varčevanja ali štedenja. S tem, da vse zapisuje, zapazil bo, kako težko se denar pridobi, pa kako hitro in lahko se ga znebi, na dalje bode s tem hitro opazil, da zabrede v dolgove, da bode moral na posodo jemati, ako mu bode zapisnik kazal večjo število pri stroških nego pri dohodkih, in videl bode iz svojega natančnega zapisovanja jasno stanje svojega premoženja. Navajena natančnost pri tem zapisniku velevala mu bode, da zapiše v oddelek „stroški“ tudi oni denar, katerega je po nepotrebnem izdal torej zapravil, n. pr. pri nezmernem pijančevanju, pri igrar (kvartanju), pri stavljenju v loterijo, kamor ljudje žalibog veliko krajcarjev vtaknejo. (Poznam tako strašnega stavca loterijskega, kateri nima s čim obleči sebe in otroke, a če le krajcar dobi, nese ga v nesrečno loterijo). Kedar bi gospodar, vodeč omenjene zapisnike, zabilježiti moral tako zapravljen in za-veržen denar, zbudila se bo gotovo v njem vest z opominjajočim glasom, da naj tega v bodoče več ne stori. Tudi bi ga bilo tega izdatka sram, ako dojde knjižica tudi drugim v roko. Še drugo korist ima tak zapisnik. V oddelkih „dohodki“ ima n. pr. zapisano ceno raznim pridelkom, katere je prodal, od vseh prejšnjih let, torej mu je lažje ceno narediti, kar večkrat naši kmetje ne znajo. Marsikateri bi rad še česa prodal, da dobi denar za davek, obleko, obutev in drugo. Pa zgodi se večkrat, da takrat, kedar pride kupec, ne ve blagu prave cene narediti, in ker mu morda v istem trenutku ni velika sila za novce, blaga ne prodaja. Drugokrat pa, ko ga nenadoma silni stroški zade-nejo, pa gre v lastno zgubo po prenizki ceni po-

nujat „židu“ („judu“) ali pa drugim krščenim oderuhom. Zeló koristijo v tem obziru časniki, ki redno cenike donášajo. Lahko bi naštel še več vzrokov za to, da se tudi kmetovalec na take zapisnike privadi. Vsaj so pri omikanih stanovih že zeló v navadi. (Konec prihodnjič.)

Sejmovi na Štajerskem. 7. jan. Dobrna, Šmarje, Novacerkva; 11. jan. Planina; 14. jan. Berače.

Sejmovi na Koroškem. 7. jan. Strassburg, Beljak; 9. jan. Millstadt; 12. jan. Gmind.

## Dopisi.

**Iz Svičine.** Ker za hudodelnike ne rabijo več palice, rabijo pa hudodelci sekire in ogenj. Nedavno je nekdo užgal „uto“ za spravljanje listja v gozdu postavljeno. Kmalu potem je gorela kuruzniška ostrv blizu gospodarskih poslopij nekega kmeta, med tem pa je čvrst mladenič na bližnjem bregu samega veselja vriskal kakor nad kakim kresom. Nekoliko dni potem je zgorela do zadnjega hloda viničarija kmeta D. Sedaj se vzdigne sum na vriskajočega mladeniča; sodnija ga je dala prijeti in zapreti. — Svičinski zvonik je bil 4 leta brez križa, ker mu ga je vihar 15. jul. 1873. na tla vrigel z jabelkom vred. Domačini in tuji so z glavami majali nad nenavadno podobno zvonikovo in mu marsikatero smešno ime zmislili. Sedaj je temu konec storjen, ker je zvonik dobil novo jabelko z križem. Delo je prevzel in častno dovršil g. Franc Kašparič, zdehavičar ali „špenglar“ v Mariboru, ter si je zaslužil očitno pohvalo in ga torej z dobro vestjo zamorem pri-poročiti cerkvenim predstojništvom.

Fr. Šrol, župnik.

**Iz Monšberga.** Letina pretečena bila je tukaj srednja. Pšenica, rž, turšica, krompir in sočivje nam je dobro obrodilo. Ajdine je vzela slana, zelja, repe in korenja bilo je malo, sadja skoro nič, vino pa sredmco; prodavljejo ga po 9—11 fl. hektoliter. Našo šolo smo za silo popravili, kar je bilo že močno potrebno. Da smo poplačali stroške, morali smo 20% doklade naložiti na direktni davek. Potrebno bi tudi bilo, da bi se še pristavila hiša in tako dobil podučitelj; toda bo težko kaj iz tega, ker je že letošnja poprava vzbudila veliko nevoljo!

**Iz Ljutomera.** Tukaj naseljenemu blagorodnemu g. baronu Sekkendorfu, bivšemu „Rittmeistru“ po rodu Nemcu, ki pa vendar tudi naš jezik spoštuje, je prišla blaga misel, ko je videl siromaške otroke iz okolice po uro hoda v Ljutomer v šolo hoditi, da se takim, ki so verli in siromaški v zimskem času obedek napravi. In res v kratkem času je g. dobrotnik dobil še nekoliko zaveznikov, ki ga materijelno podpirajo, le eden najbogatejših tržanov P. . . se je g. baronu od-

\*) Take priskrbi rada Pajkova tiskarna v Mariboru. Opazka Ured.

rezal, ko mu je rekel, naj blagovoli še on kaj dati: „Ich thue schon genug für die Schule“, kar je g. barona žalilo. Tudi sam je šel od razreda do razreda ter pital vsakega učitelja, kateri učencev (učenek) obedeke zasluži. Vsi dobrotniki bodo mladini vedno v spominu ostali.

A. Kleinšček, učitelj.

**Iz Ptuja.** Kar je „Slov. Gosp.“ poročal o naših „fortsritlarjih“, to ni bilo popolnem resnično. Ti gospodje niso sklenili kmetom koga za poslanca vsiliti na mesto g. Hermana. Ravno nasprotno je res. Zbrani gospodje so, priznavši veliko sposobnost in večletno izurjenost v poslaniških zadevah, vsi bili za to, da se g. Herman na vsak način zopet izvoli za poslanca v Gradec. Nadalje so pa sklenili bolj neodvisnega poslanca za mesto Ptuj izvoliti, v čemur imajo popolnem prav. Borlski grof Wurmbrand se poteguje za poslanstvo v velikem posestvu. Bodi mu! Tukaj Slovenci nič ne opravimo in konservativni Nemci tudi ne. V njem nosi zvonec ustavovernega liberalizma znani prijatelj opic ali „ofov“, g. Karneri v Wildhausu!

**Iz Koroškega.** V Celovcu imajo že 2 konferenci ali družbici sv. Vincencija za krščansko podpiranje revnih siromakov in zapuščenih fantičev. Za te so že napravili pribežališče ali „azil“. Mnogo svetnih gospodov pobira milodarov za blagi namen, obiskuje siromake tako, da se le v resnici potrebnim in najrevnišim miloščine darujejo. Dohodkov ste obe konferenci lani imele 1287 fl. — Svitli cesar so gasilnemu društvu v Požarnici darovali 80 fl. — Blizu Grebinja stanuje zvit posestnik. Tesarju je po dokončanem delu dal kruha in žganja in premišljeval, kako bi storil, da bi ne bilo treba tesarja plačati. Ko si reč domisli, zakolje skrivši 1 kuro ter njo položi tesarju v „ceker“. Ko ta domov prišedši kuro zagleda, njo kar hitro nese nazaj. Posestnik se pa začne silno kregati in upijati, da mu je tesar že četrto kuro požrl, ter žuga z tožbo, če mu brž 5 fl. ne izplača. Prestrašeni tesar je plačal in zaslužno dnino zgubil.

## Politični ogled.

**Avstrijske dežele.** Močno osupnilo je ljudi, ko so izvedeli, da je minister Andrassy nemškim in magjarskim poslancem posebič razlagal, kako stojimo proti našim sosedom, ter nekako osorno zbadal v Italijane. Nekateri sklepajo iz tega, da je boj Avstrije proti Italiji blizu. Italijanski listi so res začeli vrešati in poročati, da Avstrija utruje Gorico, Pontabla in Trident, česar pa listi naše vlade ne priznavajo. Resnično pa je, da so svitli cesar pohvalili društvénike slovenske „Edinosti“ pri Trstu, ker so ti slovesno ugovarjali ali protestirali zoper tržaške Lahone, ki vedno ščujejo zoper Avstrijo in komaj čakajo, da bi jih italijanski kralj pograbil. Sedaj bodo menda ljudje vendar verovali, da smo Slovenci sploh vrli Av-

strijani in da nas ni treba po večnem nadlegovanju naših listov v pravem domoljubju podučevati? — Še bolj usupnilo je ljudi naglo potovanje ogerskega ministra Tisza-ja v Berlin in, kakor mnogi listi trdijo, k Bismarku, poglavitnemu sovražniku Avstrije. — V Salzburgu so list „Chronik“ konfiscirali, ker je objavil govor slovenskega poslanca dr. Vošnjaka o državnih posojilnicah, in o pomanjkljivosti računov gledé 14 milijonov. Kaj takega še se do sedaj ni zgodilo, ker postava razložno prepoveduje liste konfiscirati zaradi objavljenja poslaniških govorov. Sploh politični listi, ki ne trobijo v rog ustavovercev, ne vedó, kaj in kako bi pisali o naših zamotanih domačih zadevah, da bi se konfiskacijam ognili. Sedanje tiskovno svobodo bomo še dolgo pomnili. — Upravna sodnija je odločila, da najem lova in torej pravica loviti prehaja na dediča, ako najemnik umerje, in se torej nova dražba pred dotečenim rokom ne sme razpisati. — Po večjih mestih trgovci in obrtniki hudo tožijo, da ni ne kupčije, ne dela, ne zaslužka; ljudje morajo sedaj nasledke liberalnih gospodarstvenskih nauk čutiti, ker se o njihovej nevarnosti niso hotli podučiti. Ogerske novine bodo morale davek t. j. kolek plačevati, do sedaj bile so tega davka proste; požigalci se tako množijo na Ogerskem, da so v požunski in zemplinski županiji oklicali stojno, naglo sodbo ali sodbo na mestu. — Hrvatski zbor v Zagrebu zboruje. Denarji iz posekanih gozdov v vojaški granici se bodo do 56% porabili za magjarske železnice, drugo pa za šolo, steze in popravljanje Save v granici. — Cesarica se je z cesarjevičem vred odpeljala na Angleško.

**Vnanje države.** Turškemu sultanu že hudo šivlje, ker je angleškega ministra Derby-ja poprosil, naj ruskega carja nagovori z Turčijo skleniti mir. Ali ruski minister, knez Gorčakov, je Angležem rekel, da je ruski car vselej pripravljen na mir, vendar Turk se mora ponižati in priti prosit zanj. Ošabne Angleže je ta dobra brca močno razljutila in razdražila in žugajo Rusom z vojsko. Vendar sultan je v svoji zadregi zopet Angleže poprosil, naj mu vsaj do premirja — Waffenstillstand — pomagajo. Rusi so Angležem zopet rekli, da so pripravljeni nekaj časa v vojsko prenehati, toda Turk sam mora priti prosit. Tako stoji sedaj. Ruske pogodbe premirja še niso znane. Ruski car pojde sredi januarja zopet na bojišče. Nemški Bismark je baje skrivno zvezo sklenil z Italijani in francoskimi republikanci ter hoče Švicarsko deželo razkosati in razdeliti. — Papež Pij IX. so imenovali 2 nova kardinala. — Francozi so jako nemirni postali, ko so zvedeli, da hoče Anglež res vzeti Egipt, Kandijo, Ciper. Tudi Italijani so rekli, da tega ne bodo trpeli. — Rumunski knez Karol se je vrnil v Bukurešt in je kot dobitnik Plevenski bil sijajno sprejet. — Grška vojna stoji na turški meji in šteje blizu 30.000 mož. —